

ЎТКИР РАҲМАТ

ШУКРОНА

ТОШКЕНТ
ЧУЛПОН НАШРИЕТИ

Уз2
Р 33

Раҳмат, Уткир.

Шукрона: (Шеърлар).— Т.: Чўлпон, 1995.
80 б.

Чўлпон мукофотининг совриндори Уткир Раҳматнинг бу тўпламида она-Ватан, унга бўлган чексиз муҳаббат, садоқат ва фарзандлик бурчи ўзига хос бадий буюклар орқали ифода этилади.

Китобдан шоирнинг табиат гўзалликлари, севгининг оташ-нафас инъомлари, иймон ҳамда ишонч ҳақида самимий ёзилган шеърлар ўрин олган.

Уз2

Р 4803620202—115 қўш. 9с
360(04)—96

ISBN 5-8250-0469-6

© У. Раҳмат, 1996 й.

ОНАМГА

Анер рангли тонглар отиб,
Меҳмон бўлди ҳаяжон.
Айтганларинг бўй кўрсатиб,
Насиб қилди, онажон!

Гард инмаган бу кун тонгин
Суйиб қучгим келади.
Ҳузурингга соғингандан
Қушдай учгим келади.

Ахир ўзинг бир қалб бердинг,
Гуриллаган оловдир.
Умр деган қисқа фасл,
Етакчиси — яловдир!

Билиб-билмай бу ҳаётнинг
Уйлайвериб ўйини,
Куйлай дейман боболарнинг
Адо бўлмас куйини!

Бу азобнинг сирин билиб,
Бир кун тушарман изга.
Шунда шодлик. ташвишларим
Сўзлаб бераман сизга!

НАСИБ

Тонг соч ёйиб, ёришса осмон,
Бўй кўрсатса атроф соғ-омон,
Дарахтлардан ошиб келса нур,
Биллур ҳаво бахш этса ҳузур,
Райҳон, гуллар жилмайиб ётса,
Чуғурлашган қушлар уйғотса,
Насиб этса — борман мен бугун,
Шу кун билсанг — мен туғилган кун!

Кўргансан-ку шаффоф булоқни,
Шовқин солиб бузмас ҳар ёқни.
Тоғ пойига бош қўйиб донм,
Сочин тарар бирам мулойим.
Қўшиғида йўқ зарра ғубор,
Улашгувчи ризқу рўзи бор.
Насиб этса — насибам бутун,
Шу кун билсанг — мен туғилган кун!

Омон бўлса отанг, волиданг,
Хабар олсанг улар ҳолидан.
Туғишганлар соғиниб кутса,
Дўстлар меҳр — офтобин тутса.
Дастурхонда ушатилса нон,
Тўрт кўз тугал ўтирсанг шодон.
Насиб этса — бахтим кулган кун,
Шу кун билсанг — мен туғилган кун!

Ёниб турса ўчоғу тандир,
Яримта нон роҳату жондир.
Чугурчуқдай ўғил-қиз бўлса,
Ёр қошингда, тилда «сиз» бўлса,
Ошёнингда файз мезбон албат,
Томир ёйса меҳру муҳаббат!
Насиб этса — бағрим ҳам бутун,
Шу кун билсанг — мен туғилган кун!

Чанг-ғуборнинг кунлари битсин,
Тан сиҳатга нима ҳам етсин.
Кипригинга инмаскан намлик,
Ҳамроҳ бўлса дили беғамлик.
Юз ўгириб кетса қайғу-ғам,
Демак, сенинг хотиринг ҳам жам.
Насиб этса — кунлар бетутун,
Шу кун билсанг — мен туғилган кун!

Занжирлардан эрким бўшалди,
Орзуларим бир-бир ушалди.
Офтоб кулиб, юз очди ҳилол,
Мангу яшна, энди Истиқлол!
Борлиғимсан, сенсан — жону тав,
Бахтимизга бор бўлгин, Ватан!
Дийдор кўрмоқ — нур ёғилган кун,
Шу кун билсанг — мен туғилган кун!

СУЗЛАРИМ

Умрим қанча,
Яратган билар,
Сўзларимни ҳали айтмадим.
Тинчлик бермас қалбимга улар,
Сўзлар, сизни олиб қайтмадим.

Қай боғларда юрибсиз айтинг,
Қай ишқомда ёзгансиз қанот?
Қайлардадир мен излар байтим,
Сизни излаб юрибман — бот-бот.

Чўккалаган тоғлар қўйнида
Харсангларда сингиб ётасиз.
Булоқларнинг балки бўйида
Ялпиз каби хандон отасиз.

Офтобданми, нурлар тўкилгай,
Шукур қилмай бўлурми бу пайт.
Учаётган турналарми, ҳай,
Кетиб борар мен излаган байт!

Балки оҳу яширар кўзда,
Асрар балки ҳуркак нигоҳи.
Гоҳ жилмаяр нур томган юзда,
Чанқовузда куйлайди гоҳи.

Юрагимда бор экан мадор,
Кўзим ҳатто тортса ҳам хира,

Тарк этмайман сизларни зинҳор,
Сизсиз ахир қайтмайман сира!

Умрим бори сизга аталган,
Албат бир кун шодон қайтаман.
Дил ҳаприқиб қувончга тўлган
Сўзларимни албат айтаман!

ШУКРОНА

Мен кўраман сизда ўзимни,
Қалбим каби бепоеън осмон.
Қалдирғочлар — бўғиқ сўзимни
Чақмоқдан сўнг айтиши аён.

Чинорлар-ку қолган хотира,
Мўйсафиддек тоғлар ҳам гувоҳ.
Дашт ёдидан чиқмайди сира,
Савоб надир ва недир гуноҳ!

Кенгликларда руҳлар кезгайдир,
Қанотида сўнгсиз видолар,
Юрагимни гоҳи эзгайдир,
Утмишдаги ўтли нидолар!

Не кўрмади бу кўҳна замин,
Дарди дарё бўлиб оққан юрт!
Широқ каби ўйлаб эл ғамин,
Ёвларини ўтсиз ёққан юрт!

Овоз берар Энасой гоҳи,
Қошғарийнинг тутиб «Девонин».
Боболарнинг ундадир руҳи,
Дард, қувончи, тили — имони!

Тиб қонунин очгандек гўё
Узларига қўйишар бино.
Қўшничилик писанд қилмас ё,
Ё билмайди ким Ибн Сино?

Тафаккурнинг хоналарини
Ал-жабрга солиб неча бор,
Шоҳимотнинг доналарини
Сирлари ҳам сизга дахлдор!

Оқаётган ўша Зарафшон,
Жайхун билан Сайхун ўшадир.
Самарқандим, хотиранг гирён,
Амир Темур ёдга тушадир.

Шоҳизинда, сенга борар йўл —
Тупроқларин кўзга суртай, бер.
Бунда шеърлар бўлган қўлма-қўл,
Бунда кезган ҳазрат Алишер!

Ана, кетар қадди букчайиб,
Яктагининг этаклари қон.
Кўмирдан ҳам қорайиб, куйиб,
Абдулатиф — номус қийнар жон!

Офтоб кўкда олов ёқади,
Тунда ою юлдуз кезар жим.

Нурлар ёғиб, ёғду оқади,
Осмон эрур улуғ Мунажжим!

Қанотлари боғланган орзу,
Тарих ичра ўтли суронсан.
Аждодларим қолдирган қарз у,
Менинг дардим, сен менга жонсан!

Суйиб-суйиб ўтганлар оҳи,
Кутиб-кутиб йиғлаган ғамлар.
Мадад берсин руҳлар паноҳи,
Кириб келди умидли дамлар!

Эрким қаддин кўтарди шодон,
Тўкилди-ей, боғланган занжир.
Умр борки, бор экан имкон,
Еруғ кунлар кўз очди бир-бир.

Истиқлолинг энди бор бўлсин,
Омон кўрдим сени жон-танзим.
Руҳлар сенга мангу ёр бўлсин,
Она-юртим — азиз Ватаним!

ҚУВОНЧ НАШИДАСИ

Навоий боғида шоир ҳайкалининг
очилиши муносабати билан

Парчаланди бор музлар,
Ҳайқирмайсанми, анҳор,

Шодликларинг шошгандан
Қирғоқларинг бўлсин тор.
Бедоғ осмон тиладик,
Само зангори букун,
Кўнгилларни тарк этсин
Иллаб йиғилган тутун.
Соғингандик, Навоий
Соғ-омон туриб келар,
Юзларидан нур ёғиб,
Шодумон юриб келар!
Чуғурлашган қушлар-ей,
Тилингиз тушунмасам,
Балки олқиш айтасиз,
Балки дилда ҳасад ғам.
Бир кам дунё экан бу,
Букун бундай ўйласам,
Қуш тили бор, қушлар-ей
Айтинг сизга нима кам?
Соғингандик, Навоий
Соғ омон туриб келар,
Юзларидан нур ёғиб,
Шодумон юриб келар!
Элин йўқотганлар-ей,
Ватан турди оёққа.
Тилин йўқотганлар-ей,
Ватан турди оёққа!
Тегирмоннинг тошидан
Омон чиқди ўзлигим,
Бош кўтариб лутф этар
Бийрон тилли сўзлигим!

Соғингандик, Навоий
Соғ-омон туриб келар,
Юзларидан нур ёғиб
Шодумон юриб келар!
Дил ўкириб қай бирин
Айтсин ахир номини,
Замонсозлар қўлида
Замон бўлди зомини.
Оҳ тортсак, оҳимиздан
Ут блади дов-дарахт,
Утганларнинг армони —
Елкамизга қўнган бахт!
Соғингандик, Навоий
Соғ-омон туриб келар,
Юзларидан нур томиб,
Шодумон юриб келар!
Симириб бу ҳаводан
Ташна юрак қонсин-ей,
Бахтига фидойи жон —
Ватан дея ёнсин-ей,
Томирларда гупириб
Оқсин энди қонлар-ей,
Асрларга тенг бўлган
Етиб келди онлар-ей!
Соғингандик, Навоий
Соғ-омон туриб келар,
Юзларидан нур томиб
Шодумон юриб келар!
Парчаланди бор музлар
Ҳайқирмайсанми, анҳор,

Куртакларни уйғотиб,
Қаҳ-қаҳ уриб кел, баҳор!
Узлигингни куйлаган
Уксинмай дил торлари,
Пайғамбардай мадаккор
Бобомнинг ашъорлари!
Соғингандик, ўзлари
Соғ-омон туриб келди,
Юзларидан нур ёғиб,
Шодумон юриб келди!

ШАМОЛ

Шамол, сени соғиндим,
Келмайсанми дил ёриб.
Булутларни қувмоқдан
Сен ҳам қолдингми ҳориб?

Очиқ кўнгил осмони
Булут ёпиб бекинди.
Чақмоқларнинг шаштидан
Юс-юм йиғлайди энди.

Ой, офтобни соғиниб
Термулар кўкка боғлар.
Қучоғида куртаклар —
Кулмоқ истар дудоқлар!

Ногоҳ келган азобдай
Булут кўкни ёпди-ку.

Ёмғирлари кўксимга
Жуда оғир ботди-ку.

Булутларнинг айт, шамол,
Борми ахир поёни.
Чарақлаган нур билан
Тезроқ кўрсам дунёни.

Чуғурлашган қушларнинг
Ҳайратидан қувонсам.
Зангор осмон, қуёшнинг
Меҳридан тўйиб қонсам!

Хаёлим — арғувонда
Чавандоздай учардим.
Куртаклар кулгусидан
Бўса олиб, қучардим.

Яшил олам қалбига
Қулоқ тутиб яширин,
Яшамоқлик завқининг
Тинглар эдим бор сирин.

Беғубор, шаффоф ҳаво
Сеҳрлаб мафтун этсин.
Чанг-ғуборсиз яшашга
Шамол, айтгин, не етсин!

МАНГУ ОЛОВ ҚОШИДА

Хира тортган кўзларида нам,
Дил тубидан чекканча фарёд,
Титроқ лаби пичирлар шу дам,
Фарзандини этганича ёд.

— Ут-олову, метиндай сабр
Сенда эди ахир бир олам.
Тақдир азал шунданми, қабринг
Тош, оловга айланди, БОЛАМ!

СУЮКЛИГИМ...

Суюклигим, қошингдаман
Дилда неки бори билан,
Тинчлик бермас ёнган олов —
Муҳаббати — зори билан.

Оҳ десанг ҳам, воҳ десанг ҳам,
Авайласанг, бахтим шудир —
Тўрт фаслли феълимдаги
Тўфон, ёмғир, қори билан.

Қувонч ҳамроҳ, алам ҳамроҳ,
Ташвишларнинг чеки йўқдир,
Гоҳ уфуриб, гоҳ қадалган
Райҳон, гуллар, хори билан.

Адолатни, ҳақиқатни
Ғирён излаб кезди қалбим,

Сарсонликдан қайтди охир
Имон, инсоф, ори билан.

Тушовланган тилим энди
Занжирларин бир-бир узди,
Сўзламоққа, куйламоққа
Шайланган дил — тори билан.

Тақдир яна дуч қилмасин
Азобланган умрим қийнаб,
Меҳробларда писиб ётган
Чаёнлару мору билан.

Чанг-ғуборлар йўқлик сари
Бир-бир сингиб битарлар-ей,
Ардоқласанг, суйсанг етар
Сен қалбингнинг бори билан.

Бир кун дўстлар кўзин ёшлаб
Утиб кетди десинлар-ей,
Қайтиб келмас бу дунёга
Ўткир вафодори билан!

ТОРИНЖАК¹

Бу қишлоқнинг одамлари зўр,
Ўта кескир, чақмоқ сўзлари.

---

¹ Қишлоқнинг номи.

Гап ташлашда етмиш ўйлаб кўр,
Анойимас ҳатто қизлари.

Оллоёрон² қаддидай гурур,
Чарақлаган пок юлдузлари.
Тоғ ҳавоси — маъвои масрур,
Тимсолидур қишлоқ қизлари.

Қирқ бор салом бермоқлик қарзидир,
Тортиб келса тотган тузларинг.
Суймоқликка минг бора арзир,
Садоқатли қишлоқ қизлари.

Меҳнат билан қоматлар қотган,
Офтобдан ранг олган юзлари,
Тонг саҳарни улар уйғотган,
Жони қирқта қишлоқ қизлари.

Шаҳарликдай кўзин қилиб лўқ
Кўргазмага солмас тизларин.
Ибо ҳали яраланган йўқ,
Омон сақлар қишлоқ қизлари.

Бу ошёнда юрак саҳнига
Хиёнатнинг тушмас излари.
Ҳаё бунда гуркирар фақат,
Покдомондир қишлоқ қизлари.

---

² Ургут тоғи.

Оҳи тутун бўлиб ўрлайди,
Алданганин билса ўзлари.
Вафосизни ҳаёт хўрлайди,
Кечирса ҳам қишлоқ қизлари!

РАСАДХОНА

Бу масканда армонлар яшар,
Бошин эгиб йиғлар гуноҳлар.
Қўлин чўзиб нажот сўрашар,
Дарахтларга айланган оҳлар!

Имон ёқа тутган ҳамон лол,
Қон йиғлайди аллаким гоҳи.
Юлдузлардан фаришта мисол
Тушиб келса унинг нигоҳи.

Тошмеҳрли тошлар мум тишлар,
Азобланар виждонлар ёниб.
Виждонсизлар кўксини муштлар,
Гуноҳларин тан олмай, тониб.

Салтанатнинг меҳробида жим
Нишин қайраб ухлар чаёнлар,

Ғийбат тўнини кийиб олган ким?
Нонкўрлари қайси аъёнлар?!

Ўз юртини парчалаб, тилиб,
Бир-бирини таласа кўзлар,
Юксакларга у сажда қилиб,
Хаёлида эди юлдузлар.

Тупроқлардан тўйган кўз беғам,
Қилт этмайди ҳатто пушаймон.
Шулармиди ишонган одам,
Шулармиди унга бир дармон?!

Имон ёқа тутган ҳамон лол,
Қон йиғлайди аллаким гоҳи.
Юлдузлардан фаришта мисол
Тушиб келса унинг нигоҳи!

УТАЕТГАН УМР

Меники дейман гоҳи юз кўрсатган офтобни,
Меники дейсан сен ҳам унга шукрона айтиб.
Тонгги шабнам ялтираб кўз-кўз қилар шу тобни,
Бўй кўрсатар дарахтлар тундан саломат қайтиб.

Бекатларда тўпланиб, шовқин аро одамлар
Гоҳ тош отиб, гоҳида мақташади бир-бирни.
Кимдир шукрона айтиб, ўтмоқда дер бу дамлар,
Кўз ёш тўкиб аллаким қарғаётир умрни!

ҲАЁТ

Кўмир каби қора тун
Бағрин тилмаса чироқ,
Зулмат ва нур борлигин
Билмасмидик биз бироқ.

Зухросини Тоҳирга
Бахш этсайди бу ҳаёт,
Билмас эдик борлигин
Қоработир деган зот.

Тухмат тоши ёққанда,
Қоматини тутиб тик,
Гоҳ қон йиғлаб, гоҳ кулган
Ҳақиқатни билмасдик.

Ишонч — оҳуга агар
Бермаса ҳеч ким ҳадик.
Бу дунёда хиёнат
Борлигини билмасдик.

Карвон карвон аталмас,
Ит эргашиб юрмаса.
Карвонларни билмасдик,
Итлар ҳуриб турмаса!

СИНГЛИМГА ХАТ

Кечир мени, сингилжон,
Сендан хабар олмадим.

Ташвиш комига тортди,
Ундан ортиб қолмадим.

Тушда сени гоҳ кўриб,
Тонгда туриб ўйлайман.
Омон бўлсин дейману,
Сенга умр тилайман.

Ёшлик, ёшлик экан-да,
Утиб кетди бегубор.
Қайтмас экан у энди
Минг ялниниб, минг ёлвор!

Гард инмаган орзулар
Этагидан тутдик биз.
Бахтли кунлар келишин
Интиқ бўлиб кутдик биз.

Уйқулардан уйғотиб,
Оппоқ тонглар отганди,
Мурғаккина қоматлар
Меҳнат билан қотганди.

Полапон қушлар эдик,
Қанот берди соғ-омон.
Тақдир экан, сингилжон,
Учиб кетдик тўрт томон.

Сени ўйлаб гоҳида
Қурғур юрак чопмайди.

Бахтлимикан дейману,
Кўнглим таскин топмайди.

Опа-сингил ё аёл,
Бир кун сизлар онадир.
Қирқ биттадир жонингиз,
Уйлаб қалбим ёнадир!

Ойдаи равшан,
Меҳнатдан
Ҳамма ишинг саришта.
Шу-чун сенга эргашиб
Юрса керак фаришта.

Қадамингга гул униб,
Чангу губор қўнмайди.
Тандир, ўчоқда ёққан
Оловларинг сўнмайди.

Гимирлайсан тин билмай,
Боқиб товуқ, молингни.
Тилга кирса сўрарди
Сенинг чарчоқ ҳолингни.

Улар-ку ҳайвон эрур,
Қандай қилиб гапирсин.
Энди бахтингни сабр —
Қаноатдан топарсан.

Кечир мени, сингилжон,
Сендан хабар олмадим.

Ташвиш комига тортди,
Ундан ортиб қолмадим.
Тушларимда кўриб гоҳ,
Тонгда туриб ўйлайман.
Омон бўлсин дейману,
Сенга умр тилайман.

II

Бола-чақа, уй дейсан,
Яна дала ғами бор.
Сезмайсан, ўтар умр,
Утиб кетганинг — баҳор.

Рўзғор ташвишларининг
Кўринмайди адоғи.
Қўлларингга кетмоннинг
Тушаверар қадоғи.

Даладан кутиб эҳсон,
Токлар сочин тарайсан.
Эгатдан бош кўтармай,
Ғўзаларга қарайсан.

Эгинингдаги либоснинг
Ранги ўчиб кетадир.
Куйдирган ул офтобнинг
Кучи шунга етадир.

Тикилгандан тикилиб
Қуёш кўзи толади.

Ҳоври тушиб, сўнг аста
Уфққа йўл олади.

Ҳолдан тойган дарахтлар
Шовуллашиб яйрашар.
Салқин ҳаво қўйнида
Қушлар яна сайрашар.

Сой томондан пода ҳам
Ўрмалаб кела бошлар.
Қош қорайиб атрофга
Намозшом рўмол ташлар.

Сен эса терга ботиб
Меҳнат билан овора.
Ўз уйинг бор, ўз дунёнг,
Ўзинг битта сайёра!

Кечир мени, сингилжон,
Сендан хабар олмадим.
Ташвиш — комига тортди,
Ундан ортиб қолмадим.

Тушларимда кўриб гоҳ
Соғинч ичра ўйлайман.
Омон бўлсин дейману,
Сенга умр тилайман.

III

Мен юрган бу шаҳарда
Осмоғ ўпар бино кўп,

Одамлари турфа ранг,
Кийиниши башанг хўп.

Буларда ҳам бор ташвиш,
Бордир ғами, ўйлари.
Наволари гоҳ қувноқ,
Гоҳо ғамгин куйлари.

Билсанг, синглим, сен тенги
Аёлларни кўп кўрдим.
Чувалганча ўйларим
Ҳайратда қотиб юрдим.

Дала нима, боғ нима,
Улар аниқ билишмас.
Гоҳ қишлоқлик йигит, деб
Назар-писанд қилишмас.

Сут-қатиқни дўкондан
Оламиз деб туришар,
Сигир, бия, қўй нима?
Киноларда кўришар.

Офтоб кўрмаган қомат,
Бармоқлари ипдайин.
Чехраси ола-була,
Кўзга ранг теккандайин,

Саратоннинг иссиғи
Уларга писанд эмас.

Муздай ҳаво хонада,
Асло улар ғам емас.

Минг эгилиб эгатга
Ғўза билан тиллашмас.
Телефонда гаплашиб,
Қуни ўтса шудир, бас.

Юришларин кўрсанг, эҳ,
Олифтаю, зўр сатанг.
Булардан минг авлодур
Этагингга қўнган чанг.

Кечир мени, сингилжон,
Сендан хабар олмадим.
Ташвиш комига тортди,
Ундан ортиб қолмадим.

Тушларимда кўриб гоҳ,
Тонгда туриб ўйлайман!
Омон бўлсин дейману,
Сенга умр тилайман.

СУЗ

У, бўғзимда қолган — сўз,
Қалбга ларза солган — сўз,
Вужудимни олган — сўз,
Аждар каби ётибсан,
Чўғдай дилга ботибсан!

Оловлигинг билмас у,
Уртаб, бағрин тилмас у,
Энди излаб келмас у,
Чорасиз ётган бўзим,
Айтолмай қолган сўзим!

Йўл қарайди нигоҳим,
Елғиз менинг паноҳим,
Муҳаббатим — гуноҳим!
Жавоб бергин, қир-адир,
Еки сенга барибир.

Куяётган у маскан,
Шунчалик дил эмаскан,
Ҳайҳот куйдим демаскан.
Аждар каби ётган сўз,
Чўғдай дилга ботган сўз!

Шабнамларда ювиниб,
Бош силкийди қувониб,
Лолақизғалдоқ ёниб:
— Кўрдим,— дер,— сенда нола,
Менга ўхшаш бир лола...

У, бўғзимда қолган — сўз,
Қалбга ларза солган — сўз,
Вужудимни олган — сўз,
Армонимсан, нетаман,
Бирга олиб кетаман.

Бир кун сени ҳам куларсан,
Қирда лола бўларсан,
Шабнамларга тўларсан,
Аждар каби ётган сўз,
Чўғдай дилга ботган сўз!

ГУЛБАҲОР

Атиргул жилмаяди
Сула томон боққанча,
Райҳонларнинг сочидан
Уфуради бир ҳушбўй.
Бошларига беҳисоб
Яшил баргак таққанча,
Йўл бошида мажнунтол
Бошини эгиб суради ўй.

Ялангоёқ боладай
Югуради қиқирлаб,
Ариқчадан тошгудай
Тошдан-тошга сакраб сув.
Ҳовлиларга бирма-бир
Кириб чиқар ризқ улаб,
Ҳаёт ҳаётми ахир,
Оқиб турмас экан у!

Умр-ку ўтиб борар,
Йигитлар бобо бўлур,
Қизларга насиб этар

Момоларнинг тож-тахти.
Баҳор баҳорда ахир,
Кўнгиллар завққа тўлур,
Энг гуллаган ёшликнинг
Такрорланмас илк бахти!

Хўрсиниқлар гулларга,
Чечакларга айланур.
Сутдай оқшом қўйнида
Маст кезади нафаслар.
Терга ботган далалар
Бағрида ажиб ҳовур,
Ўз тилида баҳорни
Дилдан куйловчи саслар.

Булутларнинг карвони
Кўзи севинчдан ёниб,
Узоқдаги офтобга
Севинчин йўллаб қўйди.
Яланғоч новдалар ҳам
Офтоб меҳридан қониб,
Сир деб сақлаганларин
Охири гуллаб қўйди!

БАҲОР

Ҳамал кучоғида уйғонар ранглар
Поёнсиз далалар бағрида ҳовур.
Чақинлар шаштидан само гулдирар,
Энгашган булутнинг юклари оғир.

Кунларнинг умри ҳам узайиб борар,
Борлиқда уйғониш бошланди чоғи.
Қайдандир кафтини берар илиқ нур,
Ям-яшил рангларни қучар қучоғи.

Камалак қўл тутган само ер билан,
Томчилар аксида офтоб тарар соч.
Она ер бағирлаб учиб бетиним
Соғинган ҳидини излар қалдирғоч.

Ям-яшил куй куйлаб келибди баҳор,
Яшариш, уйғониш, яшил ҳамма ёқ.
Тирикка бахш этди завқу шавқ, аммо
Қабрлар устида майса, қизғалдоқ!

ХОСИЯТНИНГ АҚАСИГА МАКТУБИ

Майсалар кафтида рақс этар қуёш,
Атиргул юзига шабнам босар лаб.
Дарахтлар қучоғи қушларга сирдош,
Шамоллар тиллашиб турар шовуллаб.
Не учун баҳорги сойдай тошмайсиз,
Табиат бағрига нега шошмайсиз?

Офтобдан узилган бир парча ўтдай,
Боғларнинг бағрига отгудай ўзни.
Бу сирли оламда қувонч, ҳайратдай,
Наволи бир қалб деб билардик сизни.
Маъво-ку турибди бизларни чорлаб,
Нега сиз келмайсиз офтобдай порлаб?

Тўрт девор — қафасни сиз айлаб ошён,
Овозли симларни ёниб суйдингиз.
Меҳрга ташна қалб синглингиз гирён,
Ғойибдан бир бор ҳол сўраб қўйдингиз.
Сўнган ўт — оловни қачон ёқасиз,
Акадай сингилга қачон боқасиз?

Дарахтдай умидлар ўсмоқда энди,
Оламда борлиқнинг яшил ўйлари.
Итоат лашкарин журъатлар енгди,
Уфурар ранго-ранг майса бўйлари.
Умидли кунларга, ҳайрият, етдик,
Биз сизни даладай соғиниб кетдик!

МАҚСАД

Саф тортганча тупроқ остида
Ниш — найзасин тутган чигитлар —
Тўсиқларни енгил қасдида
Жанг қилмоқда жангчи йигитлар.

Олдга томон ҳамма йўллар берк,
Ортга қайтмоқ ўлимга имкон.
Яшаш учун изланаркан эрк,
Жанг туғамас, бермасдан қурбон!

Сафлар сийрак бўлса ҳам, толиб
Кураш билан топди йўлларин.
Бош кўтарган ниҳоллар — ғолиб,
Силқитмоқда япроқ — қўлларин!

ИЛИНЖ ТӨРТМАС ЭТАКЛАРИНИ

Либосини ечган дарахтлар
Қучоғида нафас олар қиш.
Армонларга айланган аҳдлар
Япроқларда кўраётир туш.

Бош кўтариб қўяр изғирин,
Новдаларда қиров — сочлари.
Қутлагандай бўлар бир-бирин
Қаргалар — қиш қалдирғочлари.

Ўвиллайди энди бўш бағир,
Осмоннинг ҳам юзлари совуқ.
Чарақлаган офтобда ахир
Ендиргувчи ўша ўтлар йўқ.

Қайлардадир кўклам, чечак, гул,
Саратон ҳам энди хотира.
Кириб келар қалбимга нуқул
Утган кунлар ухламай сира.

Илинж тортмас этакларини
Сендан ҳеч ҳам узилиб кетмас.
Ҳаёт айтган эртақларини
Умринг сира сўнгига етмас.

Нелардандир кўнглинг ҳам тўлиб,
Хотиралар елаверади.
Хаёлингда гуллардай кулиб,
Баҳор яна келаверади—

САМИМИЯТ

Меҳрим, нега кўзларинг намли,
Пушаймонми сўнгги кўрганинг?
Топмадингни излаганигни,
Ё алдади суюб юрганинг?

Орзуларинг чиқдими рўё,
Кумушларинг наҳот оддий тош.
Ийи мади меҳрингни туйиб,
Дуч келдими сенга бағритош.

Қаттиқмас-ку дарахт дийдаси,
Юз кўрсатар ҳамал ойида.
Гул унмаса, майсалар унар
Ўтлаётган моллар пойида.

Кетган қушлар қайтарлар бир кун,
Сафларида қалдирғоч ҳам бор.
Ўз инида вижирлаб яна
Неларнидир айлайди изҳор.

Осмонингда қора булутдай
Қовоқ солиб турмасин алам.
Март жилмайса, синиб тушади
Бўғотдаги сумалаклар ҳам.

Тупроқ остин айлаган ошён
Томирларда — тириклик оқар.
Яшаш завқи келиб жунбушга
Бу оламда яшил ўт ёқар.

Ўзлик кучи нақадар азиз,
Садоқату фидойи бахтдир.
Ҳаргиз дариг тутмасин энди
Энг самимий қалбларни тақдир.

Дийдалари бунча қаттиқ деб,
Меҳрим, энди чекаверма гам.
Чин дилданми йиғласа агар,
Еш келади сўқир кўздан ҳам!

ТАШВИШ ҲАҚИДА УЙЛАР

I

Ҳамманинг ҳам бордир ўз гами,
Ҳар кимнинг ҳам борар йўли бор.
Қутлуғ келса гоҳо қадами,
Пешвоз чиқар гоҳида озор.

Киприкларда титраб ҳаяжон,
Кўз ёшига йўғрилган ҳақдир.
Гоҳо шодон, гоҳ бағри гирён,
Бошга солар неларни тақдир!

II

Ҳузурингга келдим-ку қўмсаб,
Ғуборлардан йироқ, эй маскан.
Шовқинлардан чарчади асаб,
Нафасимни чанг-қурум босган.

Утирғичнинг дарди бугинда;
Нигоҳимдан жой олган қаҳр.
Утаётган ташвишли кунда
Аразлаган бизлардан меҳр.

III

Бир қаватда яшасам, турсам,
Лек билмасам қаршимда ким бор.
Эшигига сал қараб юрсам,
Ит овози қилади безор.

Кўчаларда боласин аёл
Қучоғига олса эркалаб.
Қай бир қочган хаёли хиёл
Кучугига тутиб берар лаб!

IV

Автолардан кўзини узмай,
Кўйлаги кир боладай ҳайрон,
Иўл четида пинагин бузмай
Тик турибди дарахтлар ҳамон.

Барг — либосин юзмайди ҳеч ким,
Бировнинг бир бунда иши йўқ.
Кеч бўлди деб қувмайди ҳеч ким,
Уйга юр деб, айтар киши йўқ!

V

Ташвиш борар кўчада илдам,
Яшамоқнинг излаб йўлини.

Зил-замбилдай рўзгор юки — ғам,
Тутиб турар унинг қўлини.

Ниятларин елкага ташлаб
Ўзи билан ўзи овора.
Қай бир мақсад этагин ушлаб,
Кетиб борар ташвиш бечора!

VI

Бекат — манзил узатган қўлдир,
Бекат — бир дам синалган сабр.
Бекат — уйга бошлаган йўлдир,
Бунда қолмас ҳеч ким барибир.

Чеҳралардан нотаниш нигоҳ,
Саломига излайди алик.
Ешлик кулиб туради ногоҳ,
Бошин эгиб турар қариллик.

VII

Минг неъматни кўксига осган
Расталарда дала, боғ бўйи.
Гувиллайди шовқинли маскан,
Бозор — гўё арининг уйи.

Кўрганларинг эртак ҳам эмас,
Бу «деҳқонлар» ажабтовур, о.
Бел бақувват — пулинг бўлса бас,
Чаңғалида пиширар ҳалво!

VIII

Киприкларда титраб ҳаяжон,
Кўз ёшига йўғрилган ҳақдир.
Гоҳо шодон, гоҳ бағри гирён,
Бошга солмас неларни тақдир!

Ҳамманинг ҳам бордир ўз ғами,
Ҳар кимнинг ҳам борар йўли бор.
Қутлуғ келса гоҳо қадами,
Пешвоз чиқар гоҳида озор.

IX

Тирикликнинг эгнида ямоқ —
Сукут сақлар кексалар уйи.
Бунда хаёл «онажон» демоқ,
Эшикларда кўзлар кун бўйи.

Маша хола яшар бепарво,
Тақдирига тан берган нола.
Ўз уйига сиғмади ахир,
Чидолмайди Масъуда хола.

X

Гуркираб файз куларди шодон,
Қулоч ёйган покиза ришта.
Севинчларни бахш этиб чунон,
Нур бағишлар бунда фаришта.

Ғуборларнинг омади чопмай,
Овлоқларда адашди ойлаб.
Бу даргоҳдан бошпана топмай,
Йўл изларди шайтон пайт пойлаб.

XI

Иймон — қалъа, ўтолмагай зор,
Инсоф — тенг бир тарозу тоши.
Виждонга ҳеч топмади тузоқ,
Эгилмади адолат боши.

Тақдирга тан берди бечора,
Минг турланиш, минг чекса ҳам оҳ.
Шайтон ҳеч бир топмагач чора,
Излаб кетди бошқа бир даргоҳ!

XII

Нафс ҳукмрон бу хонадонда,
Етти ямлаб ютилган виждон.
Кўз ёш тўкса иймон бир ёнда,
Бир ёнида инсоф йиғлар қон.
Меҳр бундан кетган бош олиб,
Дили зада, кўксиди зардоб.
Қувончидан аюҳаннос солиб,
Ҳузур қилар шайтонлар — гирдоб.

XIII

Падаркушни кўп кўрди ҳаёт,
Мум тишламас сўнгги дам тақдир.

Ўзгага чоҳ қазган ҳар бир зот
Ўзи тушар — бошқа йўл йўқдир!

Сен-ку бердинг ахир, табиат,
Тирикликнинг ғурбат, гардини.
Оналарга қийиндир фақат,
Кимга айтсин фарзанд дардини.

XIV

Ҳамманинг ҳам бордир ўз ғами,
Ҳар кимнинг ҳам борар йўли бор.
Қутлуғ келса гоҳо қадами,
Пешвоз чиқар гоҳида озор.

Қиприкларда титраб ҳаяжон,
Кўз ёшига йўғрилган ҳақдир.
Гоҳо шодон, гоҳ бағри гирён,
Бошга солмас неларни тақдир!

МЕН БУҚУН ИМКОН КЎРДИМ

Мен гулга қўл узатсам,
Ёнида тикон кўрдим,
Гулбарглари қип-қизил,
Либосларин қон кўрдим.
Урмалаган зарпечак
Сиқувидан жон ҳалак,
Ҳолдан тойган япроқлар

Рангин заъфарон кўрдим.
Булбул навосин тинглаб
Таскин топсин десам дил,
Чуғурлашган чумчуғ-у,
Майна, зағизгон кўрдим.
Қирғий тумшуқлари қон,
Уқдай кесар ҳавони,
Панжасида жон-жаҳд-ла
Типирчилар — жон кўрдим.
Нигоҳида минг ҳадик
Қанот қоқди полапон,
Қанотларга айланган
Омадли имкон кўрдим.
Майса бағрига эниб
Гул каштали капалак,
Кушларга зимдан боққан
Кўзларин ҳайрон кўрдим.
Самодан мадад истаб
Қўл узатган тераклар,
Бизга ҳам бер ҳосил деб
Дилларин вайрон кўрдим.
Балиқларни бағрига
Босганча оқар анҳор,
Қармоқда чувалчангни
Азобли, гирён кўрдим.
Битта осмон остида
Битта бўлса ой, қуёш,
Ҳавас, ҳасад, дўст-душман,
Барин ёнма-ён кўрдим.

КҮНГИЛ

Даргоҳингнинг эшикларидан
Кеча-кундуз узилмас қадам.
Шодлик ўтса қайси биридан,
Кириб келар қай биридан ғам.

Қарашларинг ҳаммага тенгдир,
Ҳаммасини бирдай суясан.
Осмондайн феълнинг ҳам кенгдир,
Жилмаясан, кулиб қўясан.

Бу дунёнинг тилсими беҳад,
Кўз бойланғич каби ўйини.
Тутмиш ҳамма фариштадай қад,
Чалар инсоф, имош куйини.

Қувлик — тулки чап берар кўзга,
Ишонч ҳуркиб туради ҳайрон.
Сеҳрланиб сеҳрли сўзга
Дилда борин очишинг аён!

Жилмаясан, сенга барибир,
Мақтов яна малҳамдек ёқар.
Билмайсан ким гул — чечак ахир,
Илон бўлиб ким зимдан боқар.

Сочилади қалбнинг сирлари,
Эшикларин бир-бир очарлар.
Гуллар экиб қайси бирлари,
Қай бирлари оғу сочарлар.

Умр ўтар тин олмай бир дам,
Севинч — ғамни кўтариб бошга.
Кўзларинг, эҳ, ҳеч очилмади
Шўр пешонанг тегиб ҳам тошга!

Қалбинг торин тинглаб уини,
Шўх жилмайдинг шунда ҳам майин.
Заҳар сочган кўрар кунини,
Гул-чечаклар экканга қийин!

ҚАЛБ

Кўнгил бўстонида барг ёзса шодлик,
Осмони беғубор, офтоби порлар.
Чарақлаб яшнаган бу нурли юртда,
Билинги, яшайди энг бахти борлар!

Ишонч ўрин олса давра тўридан,
Покиза, рост кўрсанг бор сўзларини,
Юзларидан нур ёғиб, лабда табассум,
Кўрар фариштага тенг ўзларини.

Иймон — гард инмаган шаффоф бир булоқ,
Милдираб оқсами ҳар дилга — боққа.
Бу гўзал Ватанда яшаганнинг ҳам
Бахти ҳеч сизмайди ахир қучоққа.

Жой олсами агар ўтли муҳаббат,
Гул-гул яшнаб кетар ахир бу борлиқ,

Чехралар лолагун, кўзлар шод кулиб,
Юрак ҳам бу бахтга қилади торлик!

Хиёнат — ёвузлик очиб эшикни,
Чорласа, жой берса, эҳ, қалби борлар,
У кунда кун кўрган тақдир сочига
Бир кечада ёғиб чиқади қорлар!

ИЛИНЖ

Илинж — милтираган тундаги чироқ,
Рад жавоб — хуш ёқмас губорли гардлар.
Мададга муҳтож қалб, юр, қани, тезроқ,
Ҳақиқлаб турибди кўксимда дардлар!

Булутлар ёпиниб бефарқ армон ҳам
Элакдан ўтказиб ташлайди қорлар.
Бахтиёр дилларга, айтинг, нима ғам,
Не қилсин дунёда дардлари борлар?

Ёнган ўт сўнмасин қаловин топмай,
Тафтини ютмасин бир кун изғирин.
Ишончинг гоҳида омади чопмай
Йўқотиб қўймасин улар бир-бирин.

Хатто майсалар ҳам хоҳлар осмонни,
Қўлларин кўтариб чорлар қўйнига.
Кўк эса нур ёйиб, бахш этиб тунни,
Шудрингдай мунчоқлар тақар бўйнига.

Ястаниб ётибди тоғда музлар ҳам,
Йилт этган офтобнинг юзига боқиб.
Илиқлик — махрдан эригани дам
Шошгандан югурар жилғада оқиб.

Илинж — милтираган тундаги чироқ,
Малҳамдек юз тутар биз истар мардлар.
Мададга муҳтож қалб, юр, қани, тезроқ,
Ҳиқиллаб турибди кўксимда дардлар!

ИШОНЧ

Гард инмаган гунчадек ишонч
Қалб боғида очганда юзин,
Шамол каби эсди-ю, алдов —
Қучоғига ташлади ўзин.

Сўзлашдилар узоқдан узоқ,
Бошин силкиб куларди гул ҳам.
Ифорларга тўлиб ҳаммаёқ,
Тўрт томонга хуш ёқди бу дам.

Гул баргини ўйнашиб шамол,
Силаб-сийпаб кимларга тутди.
Яшнаётган шундай ишончни
Бир кечада аждар — тун ютди.

Бўм-бўш, ўксик бир қалб энди у,
Ҳилол каби дили шикаста.

Қад тутмоқчи бўлади, аммо
Чўкиб борар борлиғи аста.

Узгалардан кутмайди мадад,
Қўл узатмас бу оқшом ҳеч ким.
Юлдузларда энди хаёли,
Ойга қараб хўрсинади жим!

СЕВГИ

Бойчечакнинг гулидан
Сочларинг бирам майин.
Юрагимда ёнган ҳис,
Айтгин, нима қилайин?

Майсаларда ёнбошлаб,
Офтоб келсин, айтайми.
Парвози зўр қушлардан
Қанот олиб қайтайми!

Хаёл энди тинч қўймас,
Етаклайди қайларга.
Юлдузларга сўз айтиб,
Олиб кетар ойларга.

Оққан сойга тикилиб,
Гоҳ қувнайман, гоҳ маҳзун.
Умр қисқа фаслдир,
Қайтармикан ўтган кун?!

Юрагимда ёнган ҳис,
Кўзларинг йўл қарайди.
Ой тикилиб чарчамас,
Сочларингни тарайди.

Юлдузларнинг шивирини
Адо бўлмайди бу тун.
Севги деган диёрнинг
Йўллари бунча узун!

Ой-ку тўлиб бормоқда,
Тўлаётир кўнглим ҳам.
Еруғ кунлар бор экан,
Этак қоқиб кетса ғам.

Дил тубингдан ҳаприқиб,
Бош кўтарар бир тугён.
Шуълаларга кўмилиб,
Борлиқ гўё гиргиттон.

Уйқудаги бу маъво
Парвойи йўқ, қистамас.
Айтгин — тинглай, дер биров,
Қалбинг эса истамас.

Ўз-ўзингча тўлғониб,
Орзу сочин силайсан.
Тўлин ойга ёлвориб,
Неларнидир тилайсан.

Шундай кунда истарсан
Бор дардингдан бўшагинг.
Танҳо бўлсанг ҳам ҳатто,
Келар жуда яшагинг!

Е НАСИБ...

Кулги лаб босган лабингга соғиниб,
Кўзларингда шодлигинг сизмайди-ей.
Қайси пайт қош ўрнига келган қўниб,
Қанотин қалдирғоч ҳам йиғмайди-ей.

Бахтмиди, ё тафтмиди ундан шошиб,
Ул ёноқда лолалар юз очди-ей.
Дилгинанг минг ҳаприқиб, сойдан тошиб,
Сўзламай хонадонларинг сўз очди-ей.

Тун ўтар, кундуз ўтар меҳмон каби,
Бормикан оламда дарди йўғи-ей.
Бир шириндир, бир азобдир матлаби,
Ногаҳон куйдирса севги чўғи-ей.

Толсинг соч толасидай унда жам,
Тўлғониб манзилга ҳеч етмайди-ей.
Зулф ила сирлашган ул райҳон ҳам,
Вожабки, маст бўлиб кетмайди-ей.

Лов этиб ёнди ажиб ҳис туйғуси,
Чорасиз бир дард экан, битмайди-ей.
Ўртаниб Уткир мудом зор, суйғуси
Ё насиб, ё бенасиб этмайди-ей!

ОСМОН

Қор ёғмоқда майда-майда,
Дардин айтиб осмон бўзлар.
Гўё қийқим қоғозларда
Юрак дардин ерга сўзлар.

Балки ёниб ошиқлардай
Ерга мактуб бигади у.
Жўнатишга журъат этмай,
Сўнг парчалаб йиртади у!

ДАРА

Мен тонг қотдим ногоҳ кўриб
Бир ғуборли дарани,
Тиг тилгандай она — Замин
Қўйнидаги ярани.
Ул ёнида гуллар йиғлар,
Бул ёнида булбуллар,
Икки томон — икки ёнда
Икки қалби порани.
Ёниб кетар гоҳи офтоб,
Булут гоҳи йиғлар-ей,
Киприк қоқмай тонг оттирар
Ой тополмай чорани.
Ёнбошлаган тоғ ўй суриб
Сочларига тушар оқ:
Қайси номард бузиб кетди

Бу қил ўтмас орани?!
Тиним билмай шамоллар ҳам
Тўрт томонга чопарлар,
Тутмоқ бўлиб қайлардандир
Уша ичи қорани.
Кўзларимда ҳалқаланиб
Дил тубидан тошган ёш:
— Тингламоққа йўқ тоқат,— дер,—
Ердаги бу наърани.
— Эвоҳ,— дейди юрак титраб,—
Тақдир, нега дуч келдинг.
Қайта тирнаб кўксимдаги
Уша эски ярани.
Едга тушди дўстлигимиз,
Уша меҳр-муҳаббат,
Ва янами... ўша номард —
Бузиб кетган орани!
Мен тонг қотдим ногоҳ кўриб
Бир ғуборли дарани,
Тиг тилгандай она — Замин
Қўйнидаги ярани.

ИСТАК

Теракдай кеккайиб боқманг осмонга,
Қўлингиз юлдузга ҳеч ҳам етмайди.
Сал қиё боқсангиз бизлар томонга,
Қаддингиз букилиб ахир кетмайди.

Офтобни тўсмоқчи бўласиз ҳатто,
Ҳайрият йўл бермас бунга табиат.
Гўддайсин қаддингиз толганича то,
Сабримиз қаноти қуввати беҳад.

Чопагон умрининг фурсати-ку оз,
Не керак бунчалик кибру ҳаволар.
Садоқат, меҳрлар сўйлашкенлар роз,
Дилларни ўпсенлар сирли наволар!

Сўнг афсус, хўрсиниш демасин эссиз,
Озорлар етказиш не керак дилга.
Сиз терак бўлсангиз, майса эса биз,
Бир кун борамиз биз битта манзилга!

ТОНГ УЙҒОНИБ...

Кўзларини уқалаб
  уйғонди-ку оппоқ тонг,
Елкасида шойидан
  қирмизи рўмоли бор.
Дарахтлар ҳам ҳангу манг,
  сават-сават гул тутган,
Майин ел нафасида
  уфурар хушбўй ифор.
Сув бўйида чўккалаб
  роҳатланур юз ювиб,
Инжулар минг мавжланиб,
  анҳорда тўлиб-тошди.

Мўралаган қуёшнинг
нурлари қучиб, суюб,
Дарахтларнинг пойига
оппоқ тангалар сочи.
Чуғурлашиб шоҳларда
сайрар қушлар — бир дунё,
Мавжудот ҳаракатда,
мавжудот гўё беғам.
Аллакимса булбулнинг
овозига маҳлиё,
Қимнинг эса нигоҳин
ўғирлаган ҳакка ҳам.
Пардасиз деразалар
ҳайрондир оғзин очиб,
Кўз ўнгида мўъжиза
ҳар тонгда бўлар бунёд.
Дастурхонга шукрона
тоза тилаклар сочиб,
Фарзандларин бошини
силар нурли бу ҳаёт!

ИМҚОН

Қайларда юрибсан, овоз бер, имқон,
Қайларда пайт пойлаб кутмоқдасан бахт.
Мен сени бой бердим, дардларим гирён,
Кўнгил осмонимда умидим карахт.

Кундан-кун сочларга тушмоқда-ку оқ,
Кўзлари киртайган менинг қирқ ёшим.

Қучоғи сочларга тўлмаган тароқ,
Синайди гоҳида сўнгсиз бардошим.

Оловли йилларнинг тафти сезилмас,
Бўтана сувлар ҳам оқмоқда сокин.
Умр — кетаётган карвондир, билмас
Қай бир манзилга бориб олар тин.

Қақраган лабида умидбахш шивир,
Умидим қад тутиб ўзини чоғлар.
Хаёлдан ўтади шунда бирма-бир
Қуёш, гул ва малак, зангори боғлар!

Кўнгилнинг қайси бир кўчасида шахд
Нурли наволардан бермоқда дарак.
Қай кун шўшилиб пешвоз чиқар бахт,
Ё ногоҳ имкон-ла учрашсам керак!

УМР

Булут — кўк юзига тушган ажиндир,
Гоҳ офтоб кўзини қилар шамғалат.
Заъфарон бир либос кийдирди кимдир,
Борлиқнинг бор шуди сарғайган, ғалат.

Офтобнинг ҳовури тушибди анча,
Оёғинг остида ётар изғирин.
Шовуллаб лойқа сув оқмади қанча,
Ариқлар жилдираб олмоқда-ку тин.

Дарахтлар пойида барглар беозор,
Заъфарон бағрида ажиб ҳид — намхуш;

Кўз узмай тикилар гўё сўнгги бор,
Яшиллик оламин кўрган каби туш.

Қани у латофат, гуллар, шивирлар,
Суҳбати тонггача тинмаган япроқ.
Бугунчи ёмғирда барглар ивирлар,
Осмондан тупроққа яқиндир кўпроқ.

Хазонлар юзига боқаман маҳзун,
Дилимда бир армон чекади озор.
Кулларим қисқариб, узун бўлар тун,
Ҳадемай гупиллаб ёғар лайлак қор!

* * *

Офтоби йўқ сенсиз кулларнинг,
Тонги отмас ҳатто тунларнинг.
Эй, умримнинг жарангдор тори,
Сен туфайли ҳаётнинг бори.

Илк бўсадан қовушганда лаб,
Ишқ олови ёнсин ловуллаб.
Муҳаббатнинг — райҳон исини
Ҳидлаб бошим мангу айлансин!

САНКТ-ПЕТЕРБУРГ ТАЙЕРАГОҲИДА

Қор — оқ яктак ёпинган манзил
Шовқинлардан йўқотмай ҳушин,

Оғир юкдан яна бир титраб,
Кутиб олди Осиё қушин!

Жомадонлар тарс ёрилгудай,
Букчайтириб келар эгасин.
Қора терга ботгунча улар
Тўхтаб-тўхтаб ростлар нафасин.

Бу не сирдир, бу не синоат,
Ташқарида қор, совуқ, аёз.
Кўкдан тушиб келгандек буида
Одимларди тугуиларда ёз!

Бу масканинг атри тил ютиб,
Соч, либосда ҳайратда ёнди.
Жомадондан муаттар, анбар
Бўй таралар, билсангиз энди.

Келганларнинг кўзлари ёниб,
Қўмсаб кетар ҳар ўтган онни.
Юзларида офтоб тафти бор —
Упич олган Ўзбекистонни!

ОНА

Бу дунёда йўқдир қиссини,
Улуғворлик номингдан аён.
Минг ташвишлар қўйнига олсин,
Далда бериб бўлдинг намоян.

Гоҳо сени қўйдни унутиб,
Бола-чақа, ўтин-кўмир деб.
Юрдик ташвиш этагин тутиб,
Сал ширинроқ ўтсин умр деб.

Одам бўлиб кун кўргач шодон,
Иморатлар қурдик билмай ҳад,
Дўстлар келса уйга, онажон,
Сени таклиф этмадик фақат.

Омад кулиб боқса ногаҳон,
Тобелигин унутгандай қул,
Шодон кунлар кулса, онажон,
Нечун сени унутдик буткул!

Инсон умри турфа хил оҳанг,
Жаранглайди гоҳ ғамгин, гоҳ шод.
Курашларда қалб тортса таранг,
Кўз олдинга келаркан бир зот.

Фарзанд эмас, ҳатто севган ёр,
Дўст ҳам эмас бўлган жон-жигар.
Номинг тилдан тушмагай такрор,
Ўзингдирсан буюк, мўътабар!

Хоҳи дардда, хоҳ ғамда беҳад,
Типирчилаб қийналаркан жон,
Бу лаблардан тўкилур фақат
Сенинг азиз номинг, **ОНАЖОН!**

САБР

Сабрнинг косаси ўзганики деб,
Тўкаверманг бунчалик зардоб.
Тоқатимни тинмай кемириб,
Сиз қувнайсиз, менга-чи — азоб.

Қалбимда қад ростлаган ишонч —
Гулларини бир-бир юласиз.
Ҳар бирида бир олам қувонч
Борлигини қайдан биласиз?

Қувонч кетар кўзларида ёш,
Хўрсиниб у сўз қотар майин.
— Тангри берсин Уткирга бардош,
Айирсалар, айтинг, нетайин?

Сабр ахир бесарҳад эмас,
Бир кун бордир унинг поёни.
Бош кўтарса дил тубидан, бас,
Куйдиради дардлар туғёни!

Шу гуллар деб юрибман ахир,
Шу гуллар бор, севаман бот-бот.
Узаверманг уни бирма-бир,
Бу гулларсиз менга йўқ ҳаёт!

КҮРГУЛИК

Яхмалак йўллар ҳам экан кўргулик,
Бошингга тушаркан неча савдолар,
Гоҳ кунлар ҳасрати дилга ургулик,
Тортаркан кониға гоҳи ғавғолар.

Нега бу кўргулик сенга аталган,
Не сабаб йўлингга кўзи умидвор.
Айтгин эй, бу савдо кимлардан қолган,
Сен юрган йўлларда ғаму қусонч бор.

Гувоҳдир бошингда офтоб соябон,
Тикилиб майсанинг лаблари куйди.
Сарғайиб ранг-рўйи дарахт безабон,
Неча бор пойинга хазонлар уйди.

Оқшомлар паришон кезади ой ҳам,
Шаршара сочини тарар ёғдуда.
Қай дил ғаш, қай бири ухлайди беғам,
Кун ўтар гоҳи шод, гоҳи беҳуда.

Сен истар манзилға шод-хуррам бир кун
Соғ-омон қад ростлаб қаршилар имкон.
Ишончу сабрлар бўлсалар бутун,
Сен голиб, мағрурсан,

қийналсанг ҳам

жон!

ҲАМАЛ

Хаёл каби сўнгсиз ёмғир иплари,
Эшилиб-эшилиб келаверади.
Либосларин ечиб куртаклар барз,
Кўксигача ботиб кулаверади.

Жилмаяр гунчалар, ариқлар кулар,
Тугамас осмоннинг ёмғир — иплари.
Кўксини кўк сари тутган майсалар —
Курашга саф тортган аскар сингари!

Жаҳлдор акадай ярқ этар чақин,
Қалдироқ — девқомат полвон овози.
Заминни соғинган булут ҳам яқин,
Бу яшил маъвога айтар дил розин.

Дарахтлар — ҳайратда қотган бир ҳайрат,
Нелигин билмайин ҳайрон ўзлари.
Қай бирин кўзлари қизарган беҳад,
Бировин оқариб кетган юзлари!

Хаёл каби сўнгсиз ёмғир иплари,
Эшилиб-эшилиб келаверади.
Куртаклар, гулларнинг қўйнида савр —
Фарзандин — покликка белаиверади,

* * *

Сутга чайылган оқшом,
Қўйнида ухлар боғлар.
Қўриқчидай бошида
Чўккалаган чўнг тоғлар.

Ёғдуларга чўмилиб,
Сеҳрланган ҳаммаёқ.
Бу кеча завққа тўлиб,
Ухламайди чирилдоқ!

Эркаланган бу оқшом
Бирам осуда ва тинч.
Қаддин чўзиб шамшодлар
Ойдан олмоқда ўпич!

* * *

Жилмайдинг, кўксимга қувонч бош қўйди,
Туманли ҳаёллар аста чекинди.
Кўнглимда қоп-қора булут лашкари
Ёғдирган ёмғирлар бир зумда тинди.

Шодликнинг қўйнида яйради танзим,
Энтикиб бу бахтдан кўзим ёшланди.
Бор-шудин ортмоқлаб қайғулар кетиб,
Кўнглим даласида баҳор бошланди.

ТОНГДА

- Дарахтлар, ой-юлдуздан
бошқа кимни кўрдингиз,
Тун бўйи тик оёқда
нима қилиб турдингиз?
- Елкамизга миндириб
қушларни, бирга ётдик,
Чуғурлашиб, энг аввал
тонгни бизлар уйғотдик!
- Кулаётган оппоқ тонг,
йўлинг пойлар қай инсон,
Бахш этдинг сен кимга ризқ,
кимга эса бахт, имкон?
- Субҳидамда эшикда
мени интиқ кутганга,
Узи каби ҳовлисин
гард-ғуборсиз тутганга!
- Оқаётган анҳор-ей,
кимни кўзинг йўл кўрди,
Эрта тонгда, айтгин, ким
сендан келиб ҳол сўрди?
- Севишганлар паришон
менга айтди тушини,
Сувдай сероб бўлгин деб,
тиладим бахт қушини!

- Нонни кўтариб бошга
очилган, эй, дастурхон,
Атрофингда кимларни
сен ўтқаздинг ёнма-ён?
- Тўрт кўз тугал: ҳам ота,
ҳам она, ўғил-қизни,
Офтоб каби тафти бор
«Ассалом» деган сўзни!
- Эркаланиб майсада
ором топган шудринглар,
Саҳар чоғи бу ердан
ўтган кимни кўрдинглар?
- Шивирлашган юлдузлар
мўлтираган кўзларини,
Сўнгра далага шошган
қишлоғингнинг қизларини!

МЕҲР

Элмуродга

- Офтоб ёйса этагин
демак нузли кун бўлар,
Жой тополмай пойида
губор йиглаб хун бўлар,
Чексизликка сингунча
бир тутам тутун бўлар,
Чарақлаган нузли юрт
нони ҳам бутун бўлар.

Бир қалб сени зор излаб
умри ўтди беҳузур,
Қайда қолдинг, қайдасан,
қайноқ меҳр — тоза нур!
Ишқ-вафоли бўстонни
кезаман деб ўртанди,
Шабнамлардан маржонлар
тизаман деб ўртанди,
Чанг инмаган бир гулни
узаман деб ўртанди,
Бир покиза дастурхон
тузаман деб ўртанди.
Сезмадингми, айт ахир,
не экан унинг оҳи?
Маржон, дастурхондами,
ё гулдами гуноҳи?
Фалак ҳеч кимни дўстан
жудо этмасин экан,
Омад буриб юзини,
ишонч кетмасин экан,
Дил тубингда барг ёзиб,
шубҳа битмасин экан,
Қасов олиб аллаким
қалбинг титмасин экан.
Кипригингга ёш қалқиб,
кимга дардинг ёрасан?
Чора излаб, эй, бағир,
айтгин қайга борасан?
Она алласин тинглаб,
билсанг, бошма суюнди,

Бешикдаги қўшиқ ҳам
ногоҳ бир кун койинди.
Ҳаёт силлиқ йўл,— деди,
охир ўзи тойинди,
Аллалар энди офтоб,
алла айтар ой энди!
Не тонг, айтинг, табиат
ато этган сеҳрми?
Ой-қуёшга айланиб,
нурлар тўккан меҳрми?
Руҳи энди озод қуш —
учиб юрар қайдадир,
Балки офтоб томонда,
балки ёруғ ойдадир,
Балки чечак бағрида,
балки оққан сойдадир,
Балки минг бор ўртаниб
нола қилган найдадир...
Қор — кўрпага бурканиб
юм-юм йиғлар қир-адир:
— Меҳр адо бўлмасин,
төпталмасин ҳеч қадр!..
Қайноқ меҳр — ипак нур
энди унга сен зорсан,
Шамол бўлиб тўрт томон
гирён излаб чопарсан,
Қор-ёмғирдан сўроқлаб
манзилини топарсан,
Майсаларга айланиб
яшил чопон ёпарсан,

Умр кимга гоҳ қисқа,
кимга узоқ бир йўлдир,
Уксик қалбинг сўнг уйин
гул-чечак, нурга тўлдир!

ТИРИКЛИК

Ол қуёш тушиб кетди тоғлардан ҳам нарёққа,
Аста-секин оқшом ҳам ташлаётир пардасин.
Дарахтларнинг бағрида бу кеч қолган қўноққа
Қушлар чуғурлар, гўё тунга тўкиб зардасин.

Уйқудан турган қиздек пирпиратиб кўзларин,
Осмон бағридан бир-бир чиқиб келар юлдузлар.
Тун бағрига бу борлиқ бера бошлайди борин,
Кўрсатолмас бисотин — кўрганини кундузлар.

Тун — қора соч остидан нафас олади умр,
Шамол тегиб қай биров кўтаради кўксини.
Кимгадир кун ўтса бас эрта-кечми барибир,
Қайси биров яшайди недан дили ўксиниб.

Қайлардадир орзулар юлдуз билан сирлашар,
Армон оҳ чекиб қўяр янги ойга тикилиб.
Висол топган муҳаббат — олов лаблар бирлашар,
Фироқ — баланд деворлар қолар тутдай тўкилиб.

Қай бурчакда хиёнат секин-секин ип эшар,
Кимдир ўтар кимнингдир дийдорига топиниб.
Умр ўтар, кун ўтар, ташвиш, тириклик яшар,
Бугун эса — бу тунда қора либос ёпиниб!

ОЛЛОЁРОН*

Хув, ана у чўққини
Оллоҳга ёр дейдилар.
Заҳмат чекиб етса ким,
Омади бор дейдилар.
Губор йўқмиш у жойда,
Гуллар қаҳ-қаҳ урармиш.
Елка тутган харсанглар
Қучоғида турармиш.
Кўкатлари беғубор
Этаклари бир майин.
Пойларига бош қўяр
Бефарқ қараб турмайин.
Оҳулари титрамас,
Кўзларида йўқ ҳадик.
Имон, инсофли бўлсанг,
Дермиш:— Дўстим, хуш кўрдик!
Юлдузларга қўл чўзиб,
Бошларингни силайди.
Тоза қалб, меҳринг туйиб,
Ўз умрини тилайди.
У чўққига етмоқлик
Ҳар кимга насиб этмас.
Машаққату заҳматлар
Бўлмаса — ишинг битмас.
Тубсиз жарлар йўлингда,
Дуч келар неча қоя.

Оллоёрон — Ургут тоғ чўққисининг номи.

Офтобни пана қилган
Йўлларида кўн соя.
Беҳудага боқмагин
Немаргадир умидвор.
Ҳеч бўлмаса йўлида
Мадад берар буга бор.
Бардошинга куч тилаб
Чўдқи сари юргайсан.
Бу йўлда-ку неки бор
Пешонандан кўргайсан.
Ниятларинг пок бўлса,
Эй йўловчи, бардам бўл.
Соғ бориб омон қайтгин,
Тилайман сенга оқ йўл.
Гуноҳи йўқ покдомон,
Бахтинг сенинг бор бўлсин.
Иқбол пойингда чаман,
Омад сенга ёр бўлсин.

ХАЁЛИМДА...

Хаёлимда чақмоқдек йилт этар гоҳи
Мўйловчи сабза урган йигитнинг оҳи.
Суйса суйибди ахир, шуми гуноҳи,
У, ўшанда ёвқараш, бунчалик таҳқир,
Барибир ҳам уларни қўшмади тақдир!

Шоҳ қасрлар иташди,
Унда йўқ эди,

Дийли тула муҳаббат — олов, чўғ эди,
Севгисидан йигитнинг кўнгли тўқ эди,
У, ўшанда.... орзулар тугамас бахтдир,
Барибир ҳам уларни қўшмади тақдир!

Аҳду паймон бутундир ишонч сўнмаса,
Лабзи борнинг лабзига ғубор қўнмаса,
Садоқат ҳам алдовга сира кўнмаса,
У, ўшанда ишонган қанотбахш аҳддир,
Барибир ҳам уларни қўшмади тақдир!

Қай манзилга етаклар умр ўзани,
Ҳаммасин олиб кетди йиллар тўзони,
Ҳавас экан, ишқ эмас у дил сўзони.
У, ўйловдим, дунёда вафосиз йўқдир,
Барибир ҳам уларни қўшмади тақдир!

Хаёлимда чақмоқдек йилт этар гоҳи
Мўйлови сабза урган йигитнинг оҳи,
Суйса суйибди ахир, недир гуноҳи,
У, ўшанда... табиат қўшмабсан — бахтдир,
Барибир ҳам уларни қўшмади тақдир!

УҚИНЧ

Маъюс нигоҳ ташлайсиз,
Қарашингиз бир ғамли.
Бахтиёрман дейсиз-у,
Киприклар нега намли?

Давра тўри сизники,
Ой бўлиб боққан сиз-а?
Булоқ бўйида наҳот
Мен кўрган ўша қиз-а?

Бу булоқдан, билсангиз,
Қанча сувлар оқди-ей.
Омад экан, қаршилаб
Бугун кулиб боқди-ей.

Сизни қайта кўришни
Насиб этди табиат.
Тўй сизники, меҳмонман,
Бахт тилайман мен фақат.

Ушандами, ҳушимни
Қўйган эдим йўқотиб.
Ўзимга келдим бир кун
Ажиб ҳисларга ботиб.

Борай десам имкон йўқ,
Кошонангиз ҳашамдор.
Уй эгаси басавлат,
Қовоғидан ёғар қор.

Ажиб туйғу жўш уриб,
Тинчлик бермай юрди у.
Қалбим ўкинчини гоҳ,
Гоҳ шодлиқни кўрди у.

Давра тўри сизники,
Ой бўлиб боққан сиз-а?
Булоқ бўйида наҳот,
Мен кўрган ўша қиз-а?

Тўй — бахтни кўз-кўз қилиш,
Тонггача куй тинмади.
Қалбимда ажиб туйғу.
Кўзга уйқу инмади.

Нигоҳимдан кетмайсиз,
Қарашингиз бир ғамли.
Бахтиёрман дейсиз-у,
Киприклар нега намли?

ДАРАХТЛАР

Дарахтлар мақтанмайди,
Нола қилмайди ҳеч ҳам.
Қаддин бири рост тутса,
Қай бирининг боши ҳам.

Офтобни тўсар гоҳи,
Ерда ётар сояси.
Бири юлдузга боқиб,
Тугамас ҳикояси.

Чехралари гоҳ яшил,
Гоҳо бўлар заъфарон.

Ифорлардан маст гўҳи,
Пойида гоҳ барг-хазон.

Бу макондан ҳеч кетмас,
Минг бир рангга қоришар.
Ширин-шарбат, асал-бол
Мевалар ҳам беришар.

Изғирин тўксин захрин,
Қор, ёмғир ёғсин беҳад.
Сабр бор, қаноат бор,
Букилмайди ҳеч бир қад

Шизирлар сабо билан
Қанотлари бир майин.
Гўё учмоқ истайди
Осмонга боққан сайин.

Ғийбат нима билишмас,
Мақтанчоқлик йўқ ҳеч ҳам.
Ҳар бир дарахт бир дунё,
Ҳар биттаси бир олам!

* * *

Имкон қочиб борар ҳеч тутқич бермай,
Ногаҳон жиловини қочирдим қўлдан.
Жонсарақ оҳудек ҳуркади тинмай,
Ҳансираб истагим йўрғалар йўлдан.

Гоҳида боғларда кўриб қоламан,
Қай биров мингашиб йиғабошлар бол.
Соғиниб мен уни тутмоқ бўламан,
Барибир жилмайиб боқмайди иқбол!

Истагим барибир таскин топмас ҳеч,
Чарчаса чарчайди ортидан қолмас.
Илинжим, оқибат эртами ё кеч
Имконни тутмаса кўнгли ҳам тўлмас!

Гоҳида қай биров мингашиб елар,
Пойида чечаклар бош урар кулиб.
Қайдандир омадни ортмоқлаб келар,
Кўнглидан қувончлар тўкилар тўлиб.

Қай биров қошига офтоб келтирар,
Нурлардан ёришиб кетар тўрт томон.
Кимнингдир ёнида севги ўлтирар,
Кимнингдир мушкулини ечди у осон!

Ялиниб-ёлвориб бергин деб ўпич,
Ортидан чопқилаб қийналса ҳам жон.
Бедовдек жиловин тутқазмайди ҳеч,
Омадинг чопмаса келмаскан имкон!

ОРЗУ

Гуллар ўзига оро бера бошлади,
Чаман бўлиб очилар,
Кўксига ифор.

Гоҳо қувонч, гоҳида кўнглинг ғашлайди,
Бу ифорлар қатида билмам нима бор?

Гўё сочин турмаклаб қарар оҳу кўз,
Қарочуғларда қалбинг чўкиб кетади.
Сенинг томон ташланган нигоҳи бесўз
Дилга олов тафтидек бориб етади.

Умиднинг қўлларидан ишонч қўл тутган,
Орзу сўқмоқлари ҳам қаршилар шодон.
Ишонасан олдинда сени бахт кутган —
Бўй бастини кўрсатиб орзунг намоён!

Гоҳи панадан қараб кузатар алдов,
Кўзлар кулиб кўзингга ёлғон сўзлайди.
Йўл пойлаган соч тараб хиёнат — олов
Куйдирар қайси бахтни!
Қалбинг музлайди.

Эркаланиб ҳаёлга эрк берган маҳал,
Минг кўчага киради суққанча бошин.
Гоҳ дуч келиб қувончга, гоҳ қилар жаҳл,
Гоҳ табассум лабида, гоҳ тўкар ёшин.

Гуллар ўзига оро бера бошлайди,
Чаман бўлиб очилар,
Кўксида ифор.
Гоҳо қувонч, гоҳида кўнглим ғашлайди,
Бу ифорлар қатида бир олам сир бор!

Қувонтирсин, ёндирсин шодлик бахш этиб,
Тўкмаса бас хўрлатиб кўзлар ёшини.

Ва қайсидир бир кун и оғулар тутиб,
Эгдирмаса бўлгани йигит бошини!

* * *

Нима қилай дардларингни,
Бунча менга азоб-а.
Умр — сувдай оқайтир,
Шашти бунча тезоб-а!

— Устираман гуллар, — дединг,
Жангалзорга дуч келдим.
Булбул эмас, мен кўрган қуш
Бойқушлигини сўнг билдим!

Тотганларим асал десам,
Кўз ёшидай шўр ахир,
Силаган у ишонч сочин
Уртанар эслаб бағир.

Йўл тополмай юрар энди,
Умидларим адашди.
Мана сенга олам гул, деб,
Дардларингни қадашди.

Уйлаб-ўйлаб сени, гоҳи
Юрагимни гашлайман.
Дардларимни тугмалардек
Бир кун узиб ташлайман.

«Орзуларим қанот ёзса,
Демак, кўнглим тўлгани.
Шу кунларга насиб этиб
Умр етса бўлгани!

* * *

Учаётган қушчам-ей,
Қанотинг ипакдайин.
Елиб борар илинжим,
Ортингдан ҳеч қолмайин.

Нафасларинг беғубор,
Ниятларинг тозадир.
Манглайингга шу тақдир
Яхши кунлар ёзадир.

Парвозингнинг чеки йўқ,
Нелар сенинг бошингда.
Гоҳ ғам бўлса, гоҳида
Қувонч кулар қошингда.

Момиқ каби булутлар
Қучоқ очиб суярлар.
Гоҳ қор ташлаб, гоҳида
Ёмғирларин қуярлар.

Шамолларда тиним йўқ,
От қўяди басма-бас.

Маҳкамроқ тут ўзингни,
Учирмасин мисли хас.

Шаштинг сезиб, неки бор
Қараб турар қайрилиб.
Аттанг қилиб қолмагин
Канотингдан айрилиб.

Бўронлардан соғ-омон
Ўтиб, етсанг манзилга,
Калхатларни енггандек
Шодлик тўлади дилга!

АФСУНГАР

Бу юртда бормикан менга ҳам паноҳ,
Бир нигоҳ ташларму жоду афсунгар.
Чарақлаб туради бунда офтоб гоҳ,
Шуъласи шарора — ой тўлса агар.

Дарахтлар шивирлар ям-яшил бўлиб,
Бошида гоҳида сариқ рўмоли.
Шовуллаб оқар гоҳ ариқлар тўлиб,
Сунбула қўл тутса сокин аҳволи.

Булутлар бостириб келар гоҳида,
Қорайиб, оқариб ўзгарар осмон.
Қалдироқ наъраси — кўкнинг оҳидан —
Сўнг ёққан ёмғирни қучар тўрт томон.

Булбулу захчалар нағмаси тинмас,
Борлиқни ўзига сингдирган маскан.
Овора дилим-ей сўзимга кўнмас,
Наҳотки менга, деб, бир жой бермаскан!

Не сирлар яширин билмайман унда,
Ҳаётнинг ўзи ҳам бергайдир тўзим.
Ташвишлар бостириб кирган очунда
Кўмилиб кетмай деб қўрқаман ўзим!

ТУИ ОҚШОМИ

Кулгичингда кулгу рақс этар,
Толе яйраб қўшиқ айтади.
Висол кулиб шаробин тутар,
Манзилига фироқ қайтади.
Севинч қучар суюб, соғиниб,
Елкасига кўтаради даст.
Лаҳзаларда кўзларинг тиниб,
Севги жоми сени айлар маст!
Қорачуғлар ҳайратда ёнди,
Ҳавас ва суқ тикар кўзини.
Қай бир кимса шаробга қонди,
Адаштирди кимдир сўзини!
Хаёл — учқур қанотли отлар
Олиб кетар узоқ-узоққа.
Қайлардадир номуслар додлар,
Қай бир имон тушар тузоққа.....
Қадаҳларда шароб — лолагун, —

Қанот боғлаб учар сирли ўй.
Шавққа тўлган лаҳзалар бугун,
Кимга армон, кимга эса тўй!

* * *

Оч бўридай увиллар бўрон,
Увиллайди қорга беланиб.
Турқи совуқ кимсадай гирён,
Ташқарида юрар эланиб.

Ҳазар қилган каби балодан,
Эшиклар ҳам очилмас унга.
Оқ сочқилар сочиб ҳар ёндан,
Оппоқ кафан бичади тунга!

Терга ботиб ухлайди дарё,
Оғир оёқ каби қир, адир.
Чекиб, хаёл суради гўё
Оқ пўстинли уйлар бирма-бир!

Симёғочлар унинг ҳуштаги,
Эринмайин чалгани чалган.
Мўриларнинг ҳўл бўлиб таги,
Сумалаклар осилиб қолган!

ҚУЙГАН БОҒ

Дашт қўйнида қад кўтарди боғ,
Дарахтлари бир-бир бўй етди.

Қай кун зулмат очганда қучоғ,
Қай бир номард ўт қўйиб кетди.

Алангада ловулар дарахт,
Хўлу қуруқ бирдай ёнади.
Кимдир ёқа ушлаган карахт,
Кимнинг дили инграб қонади.

Афсусланар биров бош чайқаб,
Биров қарғар қуруқ ўтинни.
Шубҳаларда ким нени пайқаб,
Мижжа қоқмай ўтказди тунни.

Тонг ҳам отди,
Ёришди осмон.
Сингиб кетди боғдан тутунлар.
Дов-дарахтдан кўплари омон,
Бўй кўрсатди бағри бутунлар.

Шамол каби ўтди кунлар ҳам,
Неча марта юз очди баҳор.
Ниҳоллар ҳам кўкариб, кўркам
Дарахт бўлиб сафланди қатор.

Дашт қўйнида яшар ўша боғ,
Тиллашади феруза осмон.
Яшнаётган ям-яшил қучоғ
Қучоғида борлиқ соғ-омон.

Ҳаёт ахир тўхтаб турмаскан,
Не ҳам дердик бу тақдир экан.

Оловларда қолган бу маскан,
Ном олганди «Куйган боғ» деган.

Энди эса мевалари бол,
«Куйган боғ»дан дея ейишар.
Ким келтирса бу боғдан ниҳол,
«Куйган боғ»дан олдик, дейишар.

Уксинишга йўқ энди ҳожат,
Хафа бўлмоқ ўзи не даркор.
Сиз боғ каби қолдингиз фақат,
Қалбингиздан бошланар баҳор!

Эй гўзал боғ, бўлингиз омон,
Яшнаш бахтин сизгадир гали.
Кулиб келди сиз кутган замон,
Шарбат боғ деб алқашар ҳали!

МУНДАРИЖА

Онамга	3	Тонг уйғотиб...	49
Насиб	4	Имкон	50
Сўзларим	6	Умр	51
Шукрона	7	«Офтоби йўқ сенсиз кунларнинг»...	52
Қувонч нашидаси	9	Санк-Петербург тайёрагоҳида	52
Шамол	12	Она	53
Мангу олов қошида	14	Сабр	55
Суюқлигим...	14	Кўргулик	56
Торинжак	15	Ҳамал	57
Расадхона	17	«Сутга чайилган оқшом»...	58
Утаётган умр.	18	«Жилмайдинг, кўксимга қувонч бош қўйди».	58
Ҳаёт	19	Тонгда	59
Синглимга хат	19	Меҳр	60
Сўз	25	Тириклик	63
Гулбаҳор	27	Оллоёрхон	64
Баҳор	28	Хаёлимда	65
Хосиятнинг акасига мактуби	29	Укинч	66
Мақсад	30	Дарахтлар	68
Илинж тортмас этақларини	31	«Имкон қочиб борар...»	69
Самимият	32	Орзу	70
Ташвиш ҳақида уйлалар	33	«Нима қилай дардларингни»...	72
Мен букун имкон кўрдим	38	«Учаётган қушчамей»...	73
Кўнгил	40	Афсунгар	74
Қалб	41	Тўй оқшоми	75
Илинж	42	«Оч бўридай увиалар бўрон»...	76
Севги	44	Қуйган боғ	76
Ё насиб...	46		
Осмон	47		
Дара	47		
Истақ	48		

Адабий-бадиий нашр

УТКИР РАҲМАТ

ШУКРОНА

Шеърлар

Ўзбек тилида

Муҳаррир Ҳ. Имонбердиев
Расмлар муҳаррири У. Солиҳов
Рассом С. Муҳамедов
Техник муҳаррир Е. Толочко
Мусаҳҳиҳ Ш. Соатова

ИБ № 0595

Босмахонага 19.10.95 берилди. Босишга 29.12.95 рухсат этилди. Бичими 60×90^{1/32}. Босма қоғози. Юқори босма. Шартли босма табоғи 2,5. Шартли кр.-отт. 2,75. Нашриёт табоқ ҳисоби 2,6. Баҳоси шартнома асосида. 5000 нусхада. Буюртма 4497.

«Чулпон» нашриёти, 700129. Тошкент, **Навоий** кўчаси, 30.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасининг 1-босмахонасида босилди. 700002, Тошкент, Сағбон кўчаси, 1-бери кўча, 2-уй.